

γη και ελευθερία

τεύχος 5^ο και τελευταίο

Γαλατάς, Απρίλιος 1999

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΑΥΤΟ ΕΝΤΥΠΟ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ ΤΟΜΑΤΑ. ΚΛΕΙΣΜΕΝΗ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ ΜΑΖΕΥΕΙ ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΦΑΝΟ ΠΕΡΙΒΛΗΜΑ ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΕΚΤΕΘΕΙ ΠΡΩΙΜΑ. ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΤΟΜΑΤΑ ΠΟΥ ΤΡΩΓΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ. ΕΤΣΙ ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΑΥΤΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ. ΣΤΗ ΣΥΝΤΟΜΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΕ ΒΙΑΣΤΙΚΑ ΝΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΒΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ. Η ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ Η ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΑ ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΑ ΚΑΠΩΣ ΣΧΟΛΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ, ΕΠΡΟΚΕΙΤΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΠΟΥ ΠΕΡΙΡΡΕΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΜΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΜΙΑΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ. ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΕ ΝΑ ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ ΜΙΑ ΑΝΤΙ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΑΓΩΝΕΣ ΠΟΥ ΦΕΡΝΟΥΝ ΤΟ ΣΤΙΓΜΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΕ ΕΝΑ ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΛΗΛΟΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΑΛΛΗΛΟΚΑΛΥΨΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΜΕ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΚΙΝΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΑΝΑΛΟΓΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ. Η ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΗ ΗΤΑΝ ΕΚΤΟΣ ΤΟΠΟΥ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΥ ΕΦΟΣΟΝ Ο ΕΝΤΥΠΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΧΕΙ ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ. Η ΠΛΕΟΝ ΒΑΣΙΚΗ ΑΠ ΟΛΕΣ ΕΙΝΑΙ Η ΙΣΟΜΜΕΤΟΧΗ, Η ΖΩΝΤΑΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ, Η ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ, ΓΙΑ ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΕ ΜΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΧΕΣΗΣ, Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΑΣΕΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΟΡΑΤΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ..

ΑΣ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΙ ΛΟΙΠΟΝ Ο ΒΑΡΥΓΔΟΥΠΟΣ ΤΙΤΛΟΣ «ΓΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» ΣΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΟΝ ΟΙΚΕΙΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΑΠΛΩΣ Η ΤΟΝ ΕΠΙΝΟΗΣΑΝ ΑΛΛΑ ΤΟΝ ΕΖΗΣΑΝ ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΚΑΘΕ ΠΗΓΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟ.

περιεχόμενα:

- *οι τοπικές εκλογές και η τεχνητή κρίση των κομμάτων.
- *ΔΕΗ: ένα ρουφιανόχαρτο αφορμή για συζήτηση
- *μεγεθύνοντας το ΔΕΗ: Πτολεμαίδα (αφιέρωμα)
- *οι σελίδες του τζίτζικα :α. η αγία κοινωνία
β. ήλιος ο αμίλητος

ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Δεν είναι η πρώτη φορά αλλά ούτε και η τελευταία κατά την οποία το κόμμα στη φάση της ανάδειξης της τοπικής εξουσίας, παίρνει μια δευτερεύουσα ή μια υποδυέστερη θέση. Ταυτόχρονα όμως αυτή η ρητορική που προβάλλει όλους τους «αντικομματικούς», «υπερκομματικούς» ή «κοινής αποδοχής κομμάτων» υποψήφιους συμβούλους και δημάρχους, έχει ως κοινή αναφορά το ίδιο το κόμμα. Έτσι η ψευδαίσθηση δημοκρατίας μέσω της επιλογής που δίνεται στους ανενεργούς πολιτικά ψηφοφόρους, είναι η «αμφισβήτηση» του κόμματος ως αποκλειστικού ρυθμιστικού παράγοντα στις τοπικές εκλογές.

Παραβλέποντας τα ιστορικά τεκμήρια μιας παράδοσης σύγκρουσης των τοπικών κοινωνιών με το κράτος αλλά και με μια από τις βασικές του προεκτάσεις όπως είναι το κόμμα -καθώς το ίδιο αποτελεί σύμβολο μηχανισμών συγκεντροποίησης της εξουσίας- βλέπουμε πως οι νύξεις και οι προτροπές για το «καλό παιδί που αγωνίζεται», για τον «φιλότιμο υποψήφιο που τα λέει έξω από τα δόντια», για το συνδυασμό με «τα νέα παιδιά που έχουν όρεξη», για τον «τίμιο άνθρωπο υπεράνω κομμάτων» πίνουν τόπο. Δηλαδή έχουν μια τέτοια αποτελεσματικότητα ώστε σχεδόν όλοι οι ψηφοφόροι παρόλο που διακατέχονται από την αντίληψη που λέει πως «όλοι την εξουσία θέλουν και μετά μας γράφουν» -δείγμα μιας ανεύθυνης και πολλές φορές ανέντιμης καταγγελιολογίας- εν τούτοις προσφεύγοντας στη λύση του «λιγότερο κακού» κρίνουν με πολύ θετικό τρόπο τη σύγκρουση με το κόμμα και τους μηχανισμούς του.

Διαμορφώνεται λοιπόν μια ατμόσφαιρα, μέσα στην οποία και ο πιο κορυφαίος τοπικός κομματικός παράγοντας θέτει τις τοπικές εκλογές (δηλαδή τη θετική έγκριση για την υποψηφιότητάς του μ' αλλά λόγια) «υπεράνω» του κόμματος στο οποίο συμμετέχει. Συγκαλύπτεται ή δεν δίνεται η πρέπουσα σημασία σε ένα βασικό γεγονός: ότι οι τοπικές εκλογές είναι η πλέον σκληρή δοκιμασία για το κόμμα με το ταυτόχρονο άλλοθι της μη επεμβατικής λειτουργίας του. Η σχεδόν απαραίτητη «αμφισβήτησή του ταυτίζεται με τη νοσογόνο του δύναμη να

διαχέει τους τρόπους κυριάρχησης επί του πληθυσμού καθώς και τη σύγχυση μέσω της οποίας το επιτυγχάνει. Σύγχυση η οποία διατηρεί την ψευδαίσθηση της περιθωριοποίησης του κόμματος ενώ η πράξη ομφαλοσκοπεί γύρω από αυτό και τη λογική του. Ένας «δημοτικός» συνδυασμός λειτουργεί ή σημαντικά μοιάζει στα πρότυπα μιας τοπικής κομματικής οργάνωσης.

Πράγματι η τεχνητή κρίση του κόμματος που διαμορφώνεται ή -καλύτερα- επιτυγχάνεται με τις «διαρροές», με τις εσωκομματικές συγκρούσεις που τρέφουν και παχαίνουν την αρθρογραφία των τοπικών σκουπιδιών- εφημερίδων, είναι η σχεδόν απόλυτα αναγκαία συνθήκη για την ομαλή λειτουργία του ως μηχανισμού απορρόφησης ψηφοφόρων.* Το κόμμα ως ο επίδοξος διαχειριστής των ζητημάτων της απατηλής ιδέας του έθνους, στις τοπικές εκλογές κάνει την πιο σημαντική πρόβα του πρωταγωνιστή ... με το ρόλο του κομπάρσου στις εξελίξεις για τις αποφάσεις. Αποφάσεις που έχουν να κάνουν με την καθημερινότητά μας, με τον πολιτισμό, με το νερό που πίνουμε, με τον αέρα που αναπνέουμε, με το αγροτικό, με την καταστροφή ή όχι του τόπου που ζούμε με όλες μας σχεδόν τις κοινές ανάγκες.

Τα κόμμα λοιπόν και ο θεσμός της κρατικής εξουσίας την οποία και θριαμβευτικά προτείνει ως στόχο, όχι μόνο δεν αμφισβητούνται αλλά ουσιαστικά μέσω των τοπικών εκλογών απελευθερώνονται οι εντάσεις και οι αμφισβητήσεις οι οποίες εκτονώνονται σ' ένα τοπικό γίγνεσθαι και σ' έναν καθορισμένο περιορισμένης διάρκειας χρόνο. Και δεν είναι εντάσεις μιας κρασοκατάνυξης ή ακαδημαϊκές

* Στην οπτική αυτή θα μπορούσε να ενταχθεί και η κραυγαλέα έκδοση της εφ. «ΣΑΡΩΝΙΚΟ ΒΗΜΑ» (φύλλο 21) μέσω του-αποτυχημένου να εκλεχθεί νομαρχιακός σύμβουλος-εκδότη της, η εν λόγω εφημερίδα διακηρύσσει την ισχύ της στα τοπικά δρώμενα. Ούτε λίγο, ούτε πολύ καυχιέται για την επιτυχία της να διαφημίσει και να προβάλλει τους τρας δημάρχους της επαρχίας μας οι οποίοι πέτυχαν...

φιλολογίες. Τεράστια προβλήματα επιζητούν τη λύση τους μέσα από «σωτήρες» και επίδοξους «προστάτες» που διαρκώς τους βλέπουμε να «προδίδουν» ή να «κοιτούν την πάρτη τους». Σ' αυτή τη σύγκρουση διαπιστώνονται τα όρια της επέμβασης του κόμματος αλλά και προδιαγράφονται ως ένα βαθμό τα βασικά σημεία εκκίνησης για τη δράση των βουλευτών ή των υπουργών οι οποίοι συγκρούονται με το κόμμα κατά περίπτωση (Μπετενιώτης - Φωτίου, τοπάρχες με το Σουμάκη κτλ,κτλ).

Το σκηνικό των εκλογών φαίνεται να αλλάζει το ρόλο του κατ' ευφημισμόν πολίτη. Όμως ο ψηφοφόρος παραμένει ψηφοφόρος ενώ οι τοπικές εκλογές δίνουν το καλύτερο μάθημα: Η διαχείριση των ζητημάτων από τα πάνω- δηλαδή από τους παράγοντες οι οποίοι σε τοπικό επίπεδο είναι σχεδόν δεδομένοι- είναι μια ιδέα η οποία βρίσκει την εφαρμογή της σε εθνικό, διεθνικό και οικουμενικό επίπεδο. *Ο εφιάλτης της κυριαρχίας ανθρώπου σε άνθρωπο βρίσκει την πλέον προσιτή του μορφή στα προσφιλή και οικεία μας πρόσωπα.*

Έτσι σχεδόν πριν από το καλοκαίρι γνώριζαν οι ψηφοφόροι ότι ο «ανεξάρτητος» Σαμπάνης και ο «υπερκομματικός» Μυλωνόπουλος θα είναι υποψήφιοι. Ο πρώτος ας πούμε προβλήθηκε μ' ένα δημοσίευμα το οποίο αναφέρονταν σε «ανοιχτή συγκέντρωση» (εφ. «ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ», Ιούνιος '98) - ανακοινώθηκε ποτέ κάποια δημόσια συγκέντρωση;- ενώ ο δεύτερος αδειάζοντας στην κυριολεξία τον συνεργάτη του από την εφ. «ΑΝ. ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ» εκδίδει την «ΤΡΟΙΖΗΝΙΑ» στην οποία είναι εκδότης ιδιοκτήτης, συντάκτης και το πρόσωπο της συνέντευξης. Προκατασκευασμένες και προαποφασιζόμενες διαδικασίες οι οποίες τροφοδότησαν την προεκλογική σύγκρουση για την εξουσία καθώς και άλλες (οι κομματικές) οι οποίες ηθικά συμβαδίζουν. Στις τοπικές εκλογές δεν υπήρξε το περιθώριο της ίσης συνδιαμόρφωσης ή της ισότητας των αποφάσεων αλλά η στήριξη της μιας ή της άλλης λύσης που πρότειναν οι συνδυασμοί. Οι προαναφερόμενοι είναι ιεραρχημένοι και λειτουργούν όπως ένα κόμμα. Τα χαρακτηριστικά τους παραμένουν ίδια: Προβολή της φάτσας του

υποψήφιου, εσωτερικό φάγωμα για την προβολή του ενός ή του άλλου, ανάληψη ρόλων (δημόσιες σχέσεις, αφισκοκόλληση, διανομή ψηφοδελτίων), ίδια και απαράλλαχτα μ' ένα κόμμα στο φόντο μιας ανεξάρτητης ιδέας. *Απολαμβάνουν δηλαδή την ουσία του κόμματος κι απετάσσονται της ονομασίας του.*

Η συνέχεια παραμένει γνωστή και πολύ πονηρή... Αν νικήσει ο κομματικός υποψήφιος τότε οι κομματικοί παράγοντες δέχονται τα εύσημα. Αν δεν νικήσει ο κομματικός τότε έχουν το άλλοθι της μη επέμβασης στα τοπικά. «Ηττημένοι» και

«νικητές» παίρνουν το «μήνυμα» (δηλαδή την παρότρυνση να χειραγωγούν με τον καλύτερο τρόπο) όπως και όλοι και όλες που έχουν την πρόθεση να διαχειριστούν μέρος των προβλημάτων, να ισχυροποιηθούν ή να ισχυροποιήσουν τον επίδοξο ρόλο τους. Όλοι είναι ευχαριστημένοι... Η νοσηρή ιδέα της εξουσίας με τη μια ή με την άλλη περίπτωση έχει την τιμητική της
ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΚΙ Ο ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΤΟΥ

Το κόμμα είναι ένα σχολείο εξουσίας. Εικόνα και ομοίωση του κράτους και της πρακτικής της λήψης των αποφάσεων από τα πάνω, με εσωτερικούς κανονισμούς και όργανα, επισκιάζει την ανθρώπινη χειραφέτηση ακόμα κι αν δραστηριοποιείται στο όνομά της. Αποτελεί δείγμα γραφής σχέσεων κυριαρχίας και εξομοίωσης μ' όλους τους μηχανισμούς ή θεσμούς. Καταμερίζεται τις εργασίες όπως ένα κράτος, όπως ένα υπουργείο, όπως ένας ΟΤΑ, ή όπως μια επιχείρηση. Από ψηλά βρίσκονται οι διευθύνοντες τη λήψη των αποφάσεων και χαμηλά τα μέλη, οι

αφισοκολλητές, οι διανομείς προκηρύξεων και οι ψηφοφόροι. Έτσι λειτουργεί και ένας εκλογικός συνδυασμός. *Είναι ένα κόμμα με ημερομηνία λήξης.*

Η κομματική νοοτροπία είναι διάχυτη σε κάθε συνδυασμό ακόμα κι από ανθρώπους που δεν ανήκουν σε κάποιο κόμμα. Το ίδιο σχεδόν συμβαίνει και με τους ψηφοφόρους. Επιλέγουν ανθρώπους με τους οποίους πίνουν κρασί, ήταν συμμαθητές, είναι στον ίδιο επαγγελματικό χώρο, είναι κουμπάροι, μπατζανάκηδες, αδέρφια, ξαδέρφια κι εγγόνια για έναν ρόλο ισχύος σε μια τοπική εμβέλεια. *Μέσα στον οικείο τοπικό χώρο* διαμορφώνεται ένα σκηνικό μ' αυτούς που αποφασίζουν και μ' αυτούς που εκτελούν σε μια συνθήκη που είναι σχεδόν σ' όλα όμοια με τη συνθήκη που λειτουργεί το κράτος, μια πολυεθνική εταιρία ή το κογκρέσο. Σ' όλα αυτά, όσο κι αν φαινομενικά είναι απομακρυσμένα μεταξύ τους κυριαρχεί η απίστευτη λογική «οι λίγοι αποφασίζουν για τους πολλούς» ή με λιγότερα λόγια «η αρχή του ενός»

Το εξουσιαστικό λεξιλόγιο, όχι τυχαία, είναι παρμένο από την εικόνα της φύσης με το μάτι της εξουσιαστικής διαπλοκής σχέσεων, όσο και από τον κόσμο της εργασίας με τις ειδικότητες που αυτή περικλείει στο εσωτερικό της. Ένας πρόεδρος ή ένας δήμαρχος είναι ο «οδηγός του τρένου», κρατά τα «ηνία του δήμου», είναι στο «τιμόνι της τοπικής αυτοδιοίκησης». Σε μια παράλληλη ερμηνεία, η παροιμία «όπου λαλούν πολλοί κοκόροι» ακυρώνει στην κυριολεξία κάθε πιθανότητα πολιτικής συνευθύνης. Παρομοίως η έκφραση «είμαστε ζώα» είναι η ανατριχιαστική και φρικαλέα «αυτό» επιβεβαίωση μιας δήθεν ανικανότητας συναποφάσισης, ενώ η μιζέρια «έτσι ήταν πάντα, έτσι είναι κι έτσι θα είναι» ξεπερνά και την πιο ανατολίτικη συνταγή για το κισμέτ. (Υπήρξαν και αυτοί οι υποψήφιοι οι οποίοι ρητά στις παρέες τους ομολογούσαν πως οι ψηφοφόροι τους «είναι ζώα», για ανθρώπους που βέβαια χτύπησαν την πόρτα τους ζητώντας την ψήφο.)

Έτσι σ' αυτό το τοπικό εκλογικό σκηνικό δοκιμάζεται ο τρόπος αποφάσεων για τα υπερτοπικά ζητήματα. Φαίνεται εκ πρώτης όψεως παράλογο το πώς θα

αντιμετωπισθούν διεθνή ζητήματα σε τοπικό επίπεδο. Παρόλα αυτά όμως το τοπικό επίπεδο είναι ο χώρος δοκιμασίας των γενικότερων αποφάσεων για τη ζωή μας. Σε τοπικό «οικείο» επίπεδο διαπλάθονται οι συνειδήσεις μας ώστε να δεχόμαστε, να συναινούμε στον ετεροκαθορισμό της ζωής μας.

ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΩ ΕΝ ΔΗΜΩ

Οι «νέου» μάλλον θριάμβευσαν στην περιοχή μας. Ο αέρας του εκσυγχρονισμού

πήρε μακριά τα σταφιδιασμένα πρόσωπα των παππούδων μας μαζί με τα άσπρα τους μαλλιά. Ο κόσμος δεν τσίμπησε στους παραδοσιακούς κομματάρχες. Μια απλή απαρίθμηση των «δυνατοτήτων» ή «αδυναμιών» του νέου δημαρχείου δεν βοηθά καθόλου στη συγκρότηση για μια άλλη πολιτική αντίληψη και δράση ούτε για την επίλυση των ζωτικών ζητημάτων που παραμένουν και δεν χρειάζονται απαρίθμηση. Η αφήνουμε στους εκλεγμένους το δικαίωμα να αποφασίζουν για τα προβλήματα μέσα από την αυτοδιοίκηση ή δημιουργούμε αλληλοδικτυώμενες κινήσεις που θα παρεμβαίνουν στα κοινά προτάσσοντας για όλα τα ζητήματα τη λαϊκή συνέλευση ως τη μοναδική συνθήκη για τη λύση των προβλημάτων που υπάρχουν ή που προκύπτουν.

Να το ξεκαθαρίσουμε. Ο «νέος» δήμος εξηγεί μόνο τη μεγέθυνση των διοικητικών του ορίων αλλά και κάποιες τροποποιήσεις που σχετίζονται με την εσωτερική του ιεραρχία. Συνοπτικά η φιλολογία που μέρος

της αποτελούν τα τοπικά συμβούλια και η «σημαντική τους συμβολή» στην αποκεντρωση, έρχεται σε αντίθεση με την πραγματικότητα που θέτει ουσιαστικά τους ΟΤΑ σαν τους φτωχούς και υποσιτισζόμενους συγγενείς. Οι δήμοι δεν θα μπορούν να κάνουν έργα αν και εφόσον αυτά δεν έχουν εγκριθεί από τους κρατικούς φορείς. Η απόφαση του Σ. τ. Ε. θέτει το ζήτημα της πολιτικής υπαγωγής των δήμων υπό το κράτος (εφ. «ελευθεροτυπία» 18-10-98). Η Τ.Α. στην καλύτερη περίπτωση υποβιβάζεται σε έναν σύμβουλο και σε έναν καλό υπεργολάβο της κρατικής τάξης.

Έτσι και οι ελάχιστοι υποψήφιοι που ψηφίστηκαν στα δημοτικά και τοπικά συμβούλια και οι οποίοι με ειλικρίνεια προσπαθούν να αλλάξουν κάτι «από τα πάνω» αφού «έτσι κι αλλιώς οι εκλογές θα

γιατί ο κόσμος την έχει χάσει εφόσον η λαϊκή συνέλευση είναι κάτι το «ανέφικτο» και «ουτοπικό» όπως διατείνονται.

Είναι γεγονός πως ούτε ένας υποψήφιος τοπικού ή δημοτικού συμβουλίου ως ελάχιστη παραδοχή για μια δημοκρατική λήψη αποφάσεων δεσμεύτηκε ρητά ότι για να προτείνει την οποιαδήποτε πρόταση, θα καλεί επίσημα τον κόσμο για να συναποφασίσουν. Ο καθένας-μια από αυτούς-ές επικαλέστηκε το νεαρόν της ηλικίας, τη μόρφωση, τις γνωριμίες και τις αγνές προθέσεις για να ψηφισθεί.

Η δυνατότητα για την αμεσοδημοκρατική λήψη των αποφάσεων παρόλο που συναντά εμπόδια στην απόπειρα για την εφαρμογή της μπροστά στο «ρεαλισμό» του αποτυχημένου διαμεσολαβητισμού να λύνει τα προβλήματα και επιτυχημένου στο να τα διογκώνει, είναι μια προοπτική που μπορεί

ΑΠΟΦΑΣΗ-ΨΑΛΙΔΙ στις αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης
«Το οδικό δίκτυο δεν αποτελεί τοπική υπόθεση»

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 18-10-98

Το ΣτΕ «κόβει δρόμο» στους ΟΤΑ

Της ΒΑΝΑΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ψαλίδι στις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης βάσει το Συμβούλιο της Επικρατείας και για το θέμα της κατασκευής και του εκσυγχρονισμού των δρόμων.

Το οδικό δίκτυο, έστω κι αν πρόκειται για δημοτικούς ή κοινοτικούς δρόμους, δεν αποτελεί τοπική υπόθεση των ΟΤΑ αποφαινεται το ανώτατο δικαστήριο και θέτει μια σειρά κριτηρίων βάσει των οποίων πρέπει να γί-

νεται ο σχεδιασμός των οδών όχι μόνο σε δημοτικό αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Η υπόθεση απασχόλησε το Ε' τμήμα του ΣτΕ με αφορμή απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου της περιοχής Κασσανδρηνού στη Χαλκιδική με την οποία καταργήθηκε τμήμα της κοινοτικής οδού στη θέση «Πέντε Αδελφια».

Την απόφαση πήρε μόνο του το κοινοτικό συμβούλιο χωρίς προηγουμένως να υποβάλει στο αρμόδιο διοικητικό όργανο τε-

χνική και περιβαλλοντική μελέτη. Σύμφωνα με τα μέλη του δικαστηρίου, η επίμαχη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί διότι η κοινότητα την εξέδωσε καθ' υπέρβαση εξουσίας.

ΜΕΛΕΤΕΣ

Το ΣτΕ δέχεται ότι «το οδικό δίκτυο δεν αποτελεί τοπική υπόθεση των ΟΤΑ, εφόσον συνάπτεται τόσο με το υπόλοιπο οδικό δίκτυο της χώρας όσο και με την προστασία των γεωοχημα-

των του φυσικού χώρου που αποτελούν στοιχείο της εθνικής φυσικής κληρονομιάς».

Γι' αυτό και απαιτείται πριν από οποιαδήποτε επέμβαση στους δρόμους, χωροταξικός σχεδιασμός και ειδική μελέτη για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Η μελέτη αυτή, σύμφωνα με την απόφαση, πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και να έχει μακρά προοπτική. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η μεταβολή των χρήσεων γης, η επιβάρυνση των

γίνουν» στην καλύτερη περίπτωση απομονώνονται και στη χειρότερη αφομοιώνονται μέσα στο κυρίαρχο σώμα των αποφάσεων. Δεν μπορούν να ασκήσουν επιρροή στις αποφάσεις για το γενικό καλό -«για τον κοσμάκη», όπως δηλώνουν- διότι ο «κοσμάκης» είναι συντριπτικά απών. Δεν είναι «η φωνή του»

να υλοποιείται στο δεδομένο τόπο και χρόνο. (Πολίτης δεν είναι ο φωνακλάς του καφενείου ή αυτός που τα λέει «χύμα» στο δήμαρχο). Μπορούμε να υλοποιήσουμε δυναμικά στους οικείους δημόσιους χώρους το πολιτικό σώμα των αποφάσεων, στα χωριά και στην πόλη του Γαλατά. Τα καφενεία και οι πλατείες στα χωριά με

στόχο η συζήτηση, ο διάλογος και η συναποφάσιση να πάρουν το πολιτικό περιεχόμενο που αρμόζει σε μια θετική εξέλιξη. Παρομοίως στο Γαλατά έχουμε τη δυνατότητα να "χωρίσουμε" σε τομείς την πόλη με βάση τις παραδοσιακές γειτονιές της, κάνοντας πράξη τις διαμερισματικές συνελεύσεις γειτόνων που μιλούν «πρόσωπο με πρόσωπο». Ο ιστός που

αμεσοδημοκρατική αρχή, μπορούν να μετατρέπονται σε λαϊκές συνελεύσεις με μια παρεμβατική συμβολή για τις άγνωστες και υποτιμημένες δυνατότητές μας στο σήμερα. Μπορούμε σχεδιάζοντας συλλογικά και χωρίς ειδικούς επαγγελματίες ή μια ιεραρχία που να ευνουχίζει το άτομο και να το μετατρέπει σε ηγετίσκο ή νεροκουβαλητή, να προτείνουμε στους συμπολίτες μας με τη σκέψη της απαραίτητης ισότητας σε όλα τα κοινά.

Η κοινότητα δεν είναι το άθροισμα των κτιρίων, των δρόμων, των μαγαζιών και των σπιτιών και των χώρων της μισθωτής ή αγοραίας μιζέριας μας. Είναι η «δεύτερη φύση» μας που μπορεί να εμπεριέχει κάθε κομματιασμένη μας δραστηριότητα την οποία ενοποιεί ψευδώς το πνεύμα και το μάτι ακόμα και της πιο μικρής εξουσίας. Σ' αυτό το πραγματικά έξοχο δημιουργήμα μπορούν να βρίσκουν το χώρο τους τα πανανθρώπινα ιδανικά της ελευθερίας της ισότητας και της αδελφότητας.

μπορεί να συνδέει τις αποσπασματικές λαϊκές συνελεύσεις είναι οι άμεσα ανακλητοί εκλεγμένοι εκπρόσωποι, οι οποίοι μεταφέρουν τις αποφάσεις του πολιτικού σώματος. Οι συγκεντρώσεις μικρής κλίμακας και πυρήνες πολιτών οι οποίοι θα επιμένουν στην

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 27 - ΑΘΗΝΑ 104 32 Π

Αθήνα, Σεπτέμβριος 1998

ΚΥΡΙΟ
Γ.ΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΓΑΛΑΤΑ
18020 ΓΑΛΑΤΑ

Αγαπητέ κύριε Κυριακού,

Ευχαριστούμε για τη βοήθειά σας, μας είναι πολύτιμη.

Με εκτίμηση

Δ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΒΟΗΘΟΣ Δ/ΝΤΗΣ ΔΕΔ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 27 - ΑΘΗΝΑ 104 32 Γ

Σημειώστε με ☒ στο ανάλογο κουτάκι την απάντησή σας.

[illegible]

ανταγωνισμού για την παραγωγικότητα με τις υπόλοιπες "Δ.Ε.Κ.Ο. (βλέπε την εξέλιξη τον Ο.Τ.Ε. στο χρηματιστήριο).

Η "Δ"Ε.Η. είναι παράλληλα ένα πεδίο ανταγωνισμού φατριών τόσο "εσωτερικά" ως μηχανισμός (και επίσημος θεσμός) όσο και "εξωτερικά" που ελεγχόμενος απ' το κράτος αποσκοπεί στην περιφρούρηση της ύπαρξής του. Έτσι, σ' αυτήν εναποτίθενται οι προσδοκίες για μια θέση στην εργασία κι εκεί εμπλέκεται το ρουσφέτι με τις γνωριμίες με τους βουλευτές και τους παράγοντες. Είναι επίσης μια επένδυση σ' έναν τομέα που αφορά την ενέργεια. Ταυτόχρονα αφορά άμεσα και την τοπική κοινωνία, το περιβάλλον, την εκπαίδευση και την οικονομία. Όπως και κάθε κρατικός μηχανισμός-θεσμός αποτελεί το μακρύ χέρι του κράτους. Η ανίερη καταστροφή ολόκληρων χωριών στην Πτολεμαίδα για εξόρυξη γαιάνθρακα, η εκτροπή του Αχελώου, ο πόλεμος για το φυσικό αέριο στο Κερασί, η "επένδυση" στη Φλώρινα, είναι σαφείς ενδείξεις για το τι σημαίνει μια κρατική επιχείρηση όπως μάλιστα είναι η Δ.Ε.Η. Δ.Ε.Η. επίσης σημαίνει και καταναλωτικό μοντέλο. Δηλαδή το πόσο θέλουμε να καταναλώνουμε πατώντας τα μαγικά κουμπιά για να κάνουμε πιο εμφανή την ασήμαντη ζωή μας, με την αδηφαγία και αχόρταγη διάθεση να γεμίζουμε οικιακές συσκευές τον κόσμο μας. Δ.Ε.Η. είναι το "Δ" ως επιθετικός προσδιορισμός που ρυθμίζει τις σχέσεις μας με το Δημόσιο δηλαδή αυτό που ανήκει στο Δήμο ο οποίος δεν υπάρχει. Ο υπήκοος που συμπληρώνει τα αναιμικά Χ μέσα στα κουτάκια του κάθε Διευθυντή Δ.Ε.Δ., το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να απομακρύνεται από τη δυνατότητα του να διεκδικεί εν δήμῳ την εκπλήρωση κι αυτήν εν τέλει των αναγκών. Ο Δ. Παπαθεοδώρου τελικά λάθος πόρτα χτύπησε. (εν τοιαύτη περίπτωση).

ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ

«Δ»

Αυτό που αυτόρεσκα κι αυτονόητα ονομάζουν "δημόσιο" είναι το αποτέλεσμα της καταστρατήγησης του από το κρατικό. Η βαθμιαία εκχώρηση των αρμοδιοτήτων της κοινότητας από το κράτος πήρε το μανδύα του "δημόσιου" με το περιεχόμενο μιας αυστηρά κρατικής οντότητας. Μιας

σταθερής δηλαδή οργάνωσης σχέσεων η οποία έχει κάθετη δομή. (Ένα παράδειγμα αποτελεί το Δημοτικό σχολείο του οποίου η διαχείριση στα πρώτα χρόνια της μετάβασης από την Οθωμανική αυτοκρατορία στην «ανεξαρτησία» της Ελλάδας ανήκε στους δήμους). Οι κοινής ωφέλειας οργανισμοί που ξεπηδούσαν από τις ανάγκες των ιδίων των ανθρώπων μετατρέπονταν ή και στήνονταν με δό-

και συγκεντρωτισμό της εξουσίας, σε κρατικές ή ιδιωτικές. Ανάλογα με την ένταση των κοινωνικών συγκρούσεων άρχισε να διαφαίνεται αυτό που ονομάζουμε κρατική διαιτησία, κρατική μέριμνα, κρατική φροντίδα, κράτος δικαίου και πρόνοιας ως αποτέλεσμα αυτών. Η κατεύθυνση ή στροφή προς τη μεριά του "κρατικού" δηλαδή αυτού του παράγοντα εξουσία ο οποίος διασφαλίζει τα "κοινά" συμφέροντα έδωσε και το περιεχόμενο αλλά και τον τρόπο επίλυσης των αναγκών αλλά και την αναπαραγωγή επιφανόμενων αναγκαιοτήτων. Έτσι, μηχανισμοί απρόσβλητοι και κοινωνικά ανεξέλεγκτοι, μετατράπηκαν σε γραφειοκρατικά και ογκώδη τέρατα μέσα στα οποία κυριαρχεί η αρχή της ανευθυνότητας και της ιδιοτέλειας. Η ρήση "κι εγώ εντολές εκτελώ" δεν είναι απλά η πραγματικότητα που μας συνθλίβει όλους είναι η αρχή / ο βασικός κανόνας του κρατικού διηγετικού. Από τον γραφικό χωροφύλακα στο στυλ του Κώστα Χατζηχρήστου (από τις ελληνικές κωμωδίες) που μετατρέπεται σε βασανιστή ο οποίος "εργάζεται" στα κρατητήρια, μέχρι τον υπαλληλίσκο του γκισέ που γίνεται μανδαρίνος "επειδή το λέει ο κανονισμός" διαγράφεται η βασική φιγούρα του ανθρώπου που γίνεται μηχανήμα, της ηθικής που γίνεται τεχνική και της κοινωνίας που γίνεται κράτος.

Η βάφτιση του κρατικού σε δημόσιο, της εκμετάλλευσης σε κοινή ωφέλεια, του καταναλωτή σε πολίτη, του υπαλλήλου σε εργαζόμενο και του εργολάβου σε παραγωγό, αποσαφηνίζει την πιο σημαντική παραποίηση της καθημερινότητάς μας.

Οι συμβάσεις του κράτους με τους εργολάβους για την αλληλομίζα, οι συμβάσεις με την κραγμένη ΠΕΣΙΝΕ, οι υπερτιμολογήσεις του ηλ. ρεύματος, το σαμποτάρισμα των εναλλακτικών τεχνολογιών αλλά και η λειτουργική

αφομοίωσή τους, η καταστροφή των φυσικών χώρων, οι απολύσεις αλλά και οι προσλήψεις υπαλλήλων, οι διορισμοί και τα ρουσφέτια, οι επενδύσεις, είναι μόνο μια συμπτωματολογική ένδειξη της κατάστασης. Μια πιο βαθιά ματιά θα έπειθε και τον κάθε κακόπιστο πως αυτός ο μηχανισμός στήνεται ρητορικά πάνω στις ανάγκες μας μετατρέποντας μας από πολίτες σε απλούς καταναλωτές. Ένα σύστημα σκοπιμοτήτων που αφορά την ισχυροποίηση του κράτους για το φαγοπότι μιας υψηλόβαθμης ιεραρχίας, για την ψηφοθηρία που τρέφει και τρέφεται από μια σκορπισμένη κοινωνία που ανήκουμε, μεταθέτει το ζήτημα στο κράτος, δηλαδή στους εντέλει ανώτερους από μας να διεκπεραιώσουν το ζήτημα.

Αυτό που ο καθένας μας σχεδόν αναφέρει ως “πολιτεία”, είναι το κομμάτι της δικής του μη-ευθύνης. Ένα κομμάτι που ξεφεύγει από “τα εν οίκω” και τίθεται στα “εν δήμω” με τον πιο λάθος τρόπο εφόσον η εξουσία είναι αυτή που θα δώσει τη λύση. Εδώ λοιπόν είναι η καίρια συνθήκη που απουσιάζει η αντίληψη της ανάληψης ευθύνης όλων για την ευημερία όλων.

«... οι εργαζόμενοι στη ΔΕΗ είναι πλήρως αλλοτριωμένοι. Σκέφτονται μόνο πώς θα αυξήσουν την αγοραστική τους δύναμη. Το χρήμα ξοδεύεται στα σκυλάδικα, στα μπαράκια και σε καταναλωτικά προϊόντα. Βάζουν υποθήκη την υγεία των παιδιών τους για να αποκτήσουν δεύτερο αυτοκίνητο, δεύτερο σπίτι, κτλ... Η Πτολεμαίδα μια πόλη με 50 χιλιάδες πληθυσμό έχει πολλά μπαράκια (γύρω στα 150) που είναι ένας δυσανάλογος με τον αριθμό των κατοίκων της όπου καταναλώνουν οι νέοι τη μιζέρια τους και το μηδενισμό τους. Δεδομένου επίσης και του γεγονότος ότι η μάλιστα της Πτολεμαίδας είναι το ΚΚΕ (Καρκίνος, Καρδιά, Εγκεφαλικό) καταλαβαίνεις ότι οι αξίες που προωθούνται είναι ηττοπαθείς... η ανεργία αυξάνεται και στην Πτολεμαίδα. Τα πράγματα δεν είναι όπως παλιά. Για να μπεις στη ΔΕΗ πρέπει να έχεις γνωστό βουλευτή και πάνω. Όσο για άλλες δουλειές έξω από το γραφείο του δημάρχου μόνο ράντζα δεν έχουν στηθεί. Ρουσφέτια, εκδουλεύσεις, προεκλογικά γραμμάτια, κατουρημένες ποδιές, κτλ είναι ορισμένοι τρόποι καταπολέμησης της ανεργίας...»

απόσπασμα από επιστολή

Μεγεθύνοντας το ΔΕΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ)

Τα παρακάτω γράφονται στη μνήμη του εργάτη της ΔΕΗ Γιάννη Αραπλούδη ο οποίος βρέθηκε ύστερα από ένα 48ωρο απανθρακωμένος κάποια μέρα του Νοέμβρη '98. Ο γνωστός- άγνωστος άνθρωπος ήταν ένα από τα 4500 ατυχήματα των δέκα τελευταίων χρόνων με εβδομήντα από αυτά θανατηφόρα.

ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑ: Κρανίου τόπος; Βιομηχανική έρημος; Τοπίο στην ομίχλη; Εφιάλτης; Εικόνες από το μέλλον;... Παντού καπνοί και μια μπόχα που σου καίει τα σωθικά. Όποιος αμφιβάλλει ας κάνει τη διαδρομή από τον ΑΗΣ Καρδιάς μέχρι την πόλη, ας περπατήσει δίπλα στα λιγνιτωρυχεία, ας κάνει την επίσκεψή του στα παλιά ποταμάκια που υδροδοτούσαν κάποτε τα χωριά και τώρα είναι γεμάτα τοξικές λάσπες και απόβλητα... Πρόκειται για την πόλη - εργοστάσιο - ΚΥΜ που μπορεί να καυχείται για το 75% παραγωγής του ηλ. Ρεύματος όλης της χώρας αλλά και για το ισχυρό...ΚΚΕ (Καρκίνος, Καρδιά, Εγκεφαλικό)

Ποιος επιδημιολόγος θα εξηγήσει στον πιτσιρικά γιατί δεν βρίσκει άσπρο χιόνι για να παίζει με τους φίλους του;

Ποιος δήμαρχος θα εξηγήσει στον καρκινοπαθή για το όφελος της φτηνής θέρμανσης;

Ποιος συνδικαλιστής και με πόση άνεση θα θέσει το μαχαίρι στο λαιμό με το ερώτημα «ανάπτυξη ή θάνατος;»

Ποιος από μας που δουλεύουμε, έχουμε συγγενείς φίλους γείτονες εργαζόμενους-ες στη ΔΕΗ θα θέσει το δάχτυλο στην πληγή που προκαλεί η ανάπτυξη;

Είτε πρόκειται για το «ψωμάκι του λαού» είτε πρόκειται για τη «δουλειά και όχι ανεργία» είτε γι' «ανάπτυξη» η ΔΕΗ είναι το κυρίαρχο θέμα στην περιοχή αλλά και ευρύτερα. Είναι ένας κόμβος στον οποίο συναντώνται το ενεργειακό, το περιβαλλοντικό, το ζήτημα της υγείας, της εργασίας, της ιεραρχίας και των σύγχρονων μύθων της ανάπτυξης

Βρισκόμαστε στο EL DORADO της Β. Ελλάδας. Γύρω γύρω τα ορυχεία και τα εργοστάσια και στη μέση τα SALOON. Παρόλα αυτά υπάρχουν άνθρωποι που ζουν εκεί, εργάζονται και αντιστέκονται...

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στο Αυτόνομο
Στέκι Πτολεμαίδας (Ματσούκα 9,
Πτολεμαίδα) για το πολύτιμο
υλικό που απέστειλε.

Στις σελίδες που ακολουθούν ανα-
δημοσιεύονται αποσπάσματα από
την εργασία των μαθητών-τριών
του 3ου Γυμνασίου Πτολεμαίδας

Για να εξετάσουμε λοιπόν τι επιδράσεις έχουμε στο περιβάλλον της περιοχής μας από τη λει-
τουργία των εργοστασίων, επισκεφθήκαμε το κοινοτικό γραφείο της Αρδασσας, όπου συζητήσα-
με με τον πρόεδρο. Οι πληροφορίες για τις οποίες θα σας μιλήσουμε παρακάτω φέδειξαν ότι ο
κύριος και βασικός παράγοντας μόλυνσης της περιοχής μας είναι η επεξεργασία του λινίτη.

Κύριο συμπέρασμα της συζήτησης μας ήταν ότι όλες οι ενέργειες πρέπει να ελέγχονται, ε-
μποδίζοντας έτσι κάθε ασυνείδητη κίνηση για την καταστροφή της φύσης. Εξετάσαμε τις κατα-
στροφές που προκαλούνται στη χλωρίδα την πανίδα και στο υγρό στοιχείο της περιοχής.

Συνήθως τα πρωινά, μας λέει ο πρόεδρος, οι αναθυμιάσεις των εργοστασίων φτάνουν μέχρι την
περιοχή της Αρδασσας. Ακόμα η επεξεργασία του λινίτη έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία
τέφρας η οποία επιβαρύνει περισσότερο το περιβάλλον με ρύπανση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι βλάβες που προκαλεί στα αμπέλια. Η τέφρα επικάθεται
πάνω στα φύλλα τους έχει σαν αποτέλεσμα να μην μπορούν να αναπνέουν τα φυτά και να ξεραί-
νονται οι καρποί τους.

Η Αρδασσα ήταν μια περιοχή η οποία ήταν δεντροφυτεμένη με λεύκες. Τώρα όμως δεν υπάρ-
χει ούτε ένα δείγμα λεύκας που να μαρτυρεί ότι η Αρδασσα ήταν φυτεμένη με αυτές. Οι λεύκες
με την απαλλοτρίωση που έγινε το 1972 παραχωρήθηκαν και έγιναν χωράφια.

Εδώ βλέπουμε καθαρά την επίδραση του ανθρώπου στο έργο της φύσης. Μειώνει αυτό που του
δίνει υγεία και το καθαρό περιβάλλον και αυξάνει ό,τι το μολύνει και τον καταστρέφει. Οι μεγά-
λες ποσότητες καυσασίων που αποβάλλουν τα εργοστάσια καθημερινά στην ατμόσφαιρα έχει
ως συνέπεια να επιδρούν στις καλλιέργειες και τις φυτείες των κατοίκων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι όλα σχεδόν τα είδη των δέντρων αρχίζουν να εξαφανί-
ζονται. Οι κάτοικοι τελευταία παρατηρούν ότι η φτελιά, ένα σχετικά ευαίσθητο δέντρο αρχίζει
να εξαφανίζεται. Οι καρυδιές ξεραίνονται και δεν ωριμάζουν οι καρποί τους. Παράλληλα ελατ-
τώνονται οι αποδόσεις των καλλιεργειών.

Είδη καλλιεργειών που ελαττώθηκαν σε μεγάλο βαθμό είναι η παραγωγή της πατάτας, των
φασολιών, και του καπνού. Επίσης οι διάφορες αρρώστιες που προέρχονται από τα εργοστάσια
προσβάλλουν τα έλατα με αποτέλεσμα να αρχίσουν να στεγνώνουν. Οι κάτοικοι παρατηρούν ότι
το μανιτάρι τα τελευταία χρόνια έχει εξαφανιστεί τελείως. Με τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η
χλωρίδα και η πανίδα του χωριού ελαττώνεται και καταστρέφεται χρόνο με το χρόνο.
Όμως τα εργοστάσια δεν επιδρούν μόνο στις καλλιέργειες τα φυτά, αλλά και στα νερά. Πα-
λαιότερα τα πηγάδια και οι γεωτρήσεις υπήρχαν σε κάθε σπίτι. Σήμερα όμως έχουν εξαφανιστεί.
Ολα έχουν στερέψει. Για να βρουν νερό σήμερα χρειάζεται να πάνε τη γεώτρηση σε βάθος 100
μέτρων, ενώ πριν 10-15 χρόνια αντλούσαν νερό από 70 μέτρα.

Συγκεκριμένα η Αρδασσα είχε πάρα πολλά νερά που κατασκευάζονταν κανάλια για να τα α-
πομακρύνουν. Σήμερα βέβαια όλα έχουν υποχωρήσει και δεν υπάρχουν. Ακόμα η λειτουργία
των εργοστασίων έχει επηρεάσει και την κτηνοτροφία: Χαρακτηριστικό της περιοχής ήταν ε-
κτάσεις με πολλά βουβάλια και σήμερα δεν υπάρχουν κανένα.

Επόμενη επίσκεψη για τη συλλογή στοιχείων για το πρόγραμμα μας ήταν το χωριό Προάστιο,
νότια της Πτολεμαίδας 6 χιλ. Τα στοιχεία μας, γραμμένα σαν συνέντευξη και δοσμένα στην κοι-
νότητα του χωριού, μας τα έδωσαν ο αγροφύλακας και ο πρόεδρος.

ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΑΣ

Ερ. Πόσο επηρεάστηκε η ζωή.

Απ. Τα πάντα έχουν αλλάξει μετά το χτίσιμο των μονάδων. Οι καλλιέργειες είχαν καλύτερες
αποδόσεις, όλα ευδοκμούσαν χωρίς λίπασμα. Σήμερα στο χωριό καλλιεργείται μόνο το σιτάρι
και το κριθάρι, ενώ παλιότερα καλλιεργούνταν και άλλα είδη που σήμερα δεν αντέχουν στο έδα-
φος και τον αέρα της περιοχής μας, όπως ο καπνός και τα όσπρια. Επίσης αρκετά από τα δέντρα
έχουν εξαφανιστεί όπως το караγάτσι, με την κατασκευή των εργοστασίων.

Σχετικά με τις ποσότητες του νερού, θέλω να σας πω ότι και αυτά έχουν επηρεαστεί και ελατ-
τωθεί. Το ποσό του νερού έχει ελαττωθεί σε ποσότητα γύρω στο 50% και πίνεται μόνο χλωρίω-
μένο. Πριν από 5 χρόνια άρχισαν να γίνονται γεωτρήσεις για την εύρεση και άλλων ποσοτήτων
νερού χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Η στάθμη των υπογείων νερών είναι τώρα στα 45 μέτρα και μέ-
σα σε 10 χρόνια κατέβηκε συνολικά 20 μέτρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ερ. Συμφωνείτε, εσείς κ. πρόεδρε με τον αστυφύλακα του χωριού;

Απ. Ναι, όλα ισχύουν έτσι ακριβώς. Ακόμα να σας πω για το νερό ότι το εξετάζουμε κάθε χρό-
νο για να προσδιορίσουμε και να ελέγξουμε την καταλληλότητα του. Τις περισσότερες φορές
βρέθηκαν κολοβακτηρίδια. Γι' αυτό και γίνεται η χλωρίωση με ειδική μηχανή και όταν το νερό
είναι σε μεγάλη ποσότητα. Όταν όμως το νερό είναι σε μικρές ποσότητες η χλωρίωσή του γίνε-
ται με το ανθρώπινο χέρι. Πρέπει να αναφέρουμε πως μεγάλη ποσότητα νερού έρχεται από την
Ασβεστόπετρα, σε απόσταση 5-6 χιλ.

Ερ. Τα εργοστάσια πόσο έχουν επηρεάσει τις καλλιέργειες;

Απ. Οι δεντροφυτεύσεις τώρα στο χωριό είναι πολύ λίγες. Οι κάτοικοι καλλιεργούν περισσό-
τερο την αμυγδαλιά, γιατί είναι η μόνη που αντέχει σε τόσο σκληρές συνθήκες. Καλλιέργειες ό-
πως ο καπνός που έκανε πολλούς ανθρώπους να ασχολούνται με τη γεωργία, σήμερα δυστυχώς
είναι αδύνατη.

με θέμα: Υπάρχει όξινη βροχή
στην Περιοχή μας;

Η εργασία αυτή-ερευνητική και
με σημαντικά συμπεράσματα-πρα-
γματοποιήθηκε στα πλαίσια προ-
γράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαλ-
δευσης, το σχολικό έτος 1990-1991.

Ερ. Που αποδίδετε το να πάουν οι γεωργοί να καλλιεργούν τον καπνό;

Απ. Αυτό το αποδίδω στην αλλαγή της κοινωνικής θέσης. Οι περισσότεροι έχουν βρει δουλειά στα εργοστάσια της περιοχής, ενώ οι παλιοί γεωργοί έχουν πάρει σύνταξη. Έτσι πιστεύω και όχι στην επίδραση των εργοστασίων στα καπνά. Και αυτό γιατί τα σιτηρά έχουν την ίδια απόδοση με την ενίσχυση του εδάφους με λιπάσματα.

Ερ. Η κτηνοτροφία σας είναι αναπτυγμένη;

Απ. Όχι βέβαια αφού ο αριθμός των αγελάδων στο χωριό είναι 6-7. Τις έχουν οι κάτοικοι στα σπίτια τους και κανένας δεν ασχολείται επαγγελματικά με την κτηνοτροφία. Θέλω να σας πω ότι στα προϊόντα του χωριού, όπως αυγά, γάλα, σιτηρά, έχουν γίνει εξετάσεις από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και γνωρίζουμε ότι έχουν επηρεαστεί από τα εργοστάσια, αλλά σε εμάς δεν έδωσαν τα αποτελέσματα.

Ερ. Ως πρόεδρος τι άλλο έχετε κάνει για το χωριό;

Απ. Το 1988, θέλω να σας πω, 4 πρόεδροι των γύρω χωριών πήγαμε στην Αθήνα στο Υπουργείο για να διαμαρτυρηθούμε για την τέφρα που βγάζουν καθημερινά τα εργοστάσια. Οι αρμόδιοι μας απάντησαν ότι θα αποκατασταθεί σύντομα το πρόβλημά μας και θα τοποθετηθούν φίλτρα. Επίσης συζητήσαμε για την Α.Ε.Β.Α.Λ.

Ερ. Οι κάτοικοι του χωριού σας πως αντιδρούν στο θέμα της ρύπανσης της ατμόσφαιρας;

Απ. Η γνώμη μου και εντύπωσή μου είναι ότι παρ' όλο που όλος ο κόσμος ζει και εργάζεται ανθυγιεινό περιβάλλον δε διαμαρτύρεται για δυο λόγους. 1. από άγνοια για το περιβάλλον και γιατί φοβάται μη χάσει τη δουλειά του.

ΚΟΜΑΝΟΣ

Στις 21-3-1991 μια ομάδα παιδιών της περιβαλλοντολογικής εκπαίδευσης επισκεφθήκαμε το χωριό Κόμανο, νοτιοδυτικά της Πτολεμαΐδας και σε απόσταση περίπου 15 χ.λ. Μιλήσαμε με τους ανθρώπους της κοινότητας, είδαμε όργανα μέτρησης της ρύπανσης που έχει εκεί εγκατεστημένα η ΔΕΗ και πήραμε μετρήσεις, κάναμε μια βόλτα σε όλο το χωριό και ρωτούσαμε τους ανθρώπους να μας πουν τις αναμνήσεις τους και τις μεταβολές στο χωριό τους, είδαμε το πεδίο εξόρυξης του λιγνίτη πόσο κοντά είναι, φωτογραφήσαμε, παρατηρήσαμε τα ρυάκια, το Σουλού (Εορδαίο), τα δέντρα.

Τα στοιχεία που έχουμε καταγράψει τα επεξεργάστηκαν και τα παρουσίασαν στην εκδήλωσή μας οι μαθητές Καραγιάννης Ιωάννης και η μαθήτρια Παλαμπουκίδου Κωνσταντίνα. Στο χωριό υπάρχει τον τελευταίο καιρό μια γενική αναστάτωση. Περιμένουν απάντηση από την Αθήνα για τη μεταφορά του χωριού σε άλλη θέση και την απαλλοτρίωση των σπιτιών και χωραφιών τους.

Καταγράφουμε πρώτα τις σημειώσεις της μαθήτριας Παλαμπουκίδου Κωνσταντίνας.

-Το νερό του χωριού εκτός του ότι εμφανίζεται περιοδικά, δεν είναι και διαυγές. Παρουσιάζει καφέ αποχρώσεις και φαίνεται και με το μάτι ότι δεν είναι κατάλληλο για πόση. Όμως και με την πομόνα που αντλήσαμε νερό περιέχει αμμωνία. Στο χωριό μέχρι το 1969 υπήρχαν περίπου 40 ρυάκια και το νερό ήταν πάρα πολύ άφθονο. Υπήρχαν 8 νερόμυλοι, από τους οποίους ο τελευταίος καταστράφηκε πριν 27 χρόνια.

-Ο Κόμανος, δέχεται τη ρύπανση από τα καυσάερια κατ' ευθείαν από τα εργοστάσια, γιατί απέχουν μόλις λίγα μέτρα. Τα πρωινά αιωρείται άφθονη σκόνη και γεμίζουν όλα μα καφέ απόχρωση. Όταν φυσά άνεμος αμέσως φαίνεται να σχηματίζεται ομίχλη. Πολύ συχνά κάτοικοι οδηγούνται στο νοσοκομείο με αναπνευστικά προβλήματα. Οι γεννήσεις των παιδιών δείχνουν ότι 2 στα 10 γεννιούνται άρρωστα. Ακόμα τα ζώα και τα φυτά δε βρίσκονται σε καλύτερη μοίρα.

Τα καραγάσια, τύπος ξέντων που υπήρχε στην περιοχή έχουν ξεραθεί. Τα οπωροφόρα δέντρα δεν δίνουν καρπούς ενώ τα τριφύλλια δεν αντέχουν καθόλου και ξεραίνονται. Τα ζώα και αυτά δεν δίνουν την απαιτούμενη ποσότητα και ποιότητα. Έτσι αυγά, γάλα και οτιδήποτε τυροκομικά είναι λιγιστά σε ποσότητα και ανεπαρκή σε ποιότητα και οι κάτοικοι τα αποφεύγουν.

-Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα παρουσιάζεται στους τοίχους των σπιτιών. Οι συχνές δονήσεις από τα φουρνέλα των ορυχείων προκαλούν ρωγμές. Στο χωριό καλλιεργούσαν πάρα πολλά είδη, όπως φακή, ρεβίθια, βρίζα, γλυκάνισο, λινάρι, σουσάμι, καλαμπόκι, πριν μερικά χρόνια. Σήμερα τίποτα από αυτά δεν μπορεί να καλλιεργηθεί.

-Άλλο σοβαρό πρόβλημα που έχουν οι κάτοικοι του Κομάνου είναι η ανεργία. Έχουμε 100 νέους που ζητούν δουλειά και παρά τις υποσχέσεις της ΔΕΗ, μένουν χωρίς δουλειά. Όσο για τη μεταφορά του χωριού, η νομαρχία Κοζάνης την εγκρίνει.

Μαθητής Καραγιάννης Ιωάννης, για τον Κόμανο.

Στον Κόμανο, οι 30-40 πηγές που υπήρχαν, εξαφανίστηκαν πριν 15 χρόνια. Τα νερά του χωριού σήμερα έχουν άφθονη αμμωνία και νιτρώδη άλατα. Πήραμε μια ποσότητα νερού και την αναλύσαμε σε εργαστήριο.

Μετρήσαμε το ΡΗ του και το αποτέλεσμα που είχαμε ήταν η τιμή του 12,1, δηλαδή με την κλίμακα του ΡΗ, αλκαλικό νερό. Σοβαρά είναι τα προβλήματα υγείας των κατοίκων, αφού έχουμε 39 άτομα που έπαθαν εμφράγματα. Οι 3 από αυτούς βρίσκονται στο νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, οι 2 με εγχειρήσεις καρδιάς και 2 με μεταμόσχευση νεφρού. Πιστεύουμε ότι και τα 4 τερατόμορφα παιδιά που γεννήθηκαν στο χωριό μας και το ένα σήμερα είναι 12 χρόνων, οφείλονται στην υολυκτωμένη αιτώσφαιρα.

Τα νερά της λίμνης χρησιμοποιούνται από τη ΔΕΗ, την Α.Ε.Β.Α.Λ., προσφέρονται για αναψυχή και για αλιευτική εκμετάλλευση. Η έκταση που καλλιεργείται γύρω από τη λίμνη καταλαμβάνει έκταση 36.850 στρέμματα και καλλιεργούνται, σιτάρι, τριφύλλι, πατάτες, οπωροφόρα και αμπέλια. Τα λιπάσματα που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες είναι το θειικό κάλι, η θειική αμμωνία, η ασβεστούχος νιτρική αμμωνία, η φωσφορική αμμωνία και τα σύνθετα.

Η λίμνη αυτή πρέπει να την κατατάξουμε στις λίμνες του κορέγονου, με μορφολογικές, υδρογραφικές, χημικές και βιολογικές ιδιότητες προκαθορισμένες και πολύ διαφορετικές από τις άλλες λίμνες της Ελλάδας.

Η μέση ετήσια διαύγεια ήταν μεγαλύτερη των 6 μέτρων, ενώ τα τελευταία χρόνια μειώθηκε. Ακόμα τα τελευταία χρόνια διαπιστώθηκε ότι στην υποπαράλια ζώνη και ειδικά στην νοτιοδυτική πλευρά της λίμνης που εκβάλλει ο ποταμός Σουλού, υπήρχε στο νερό εξαιρετικά υψηλή περιεκτικότητα ανόργανου αζώτου, αποτέλεσμα των μεγάλων ποσοτήτων αζωτούχων ενώσεων που περιέχουν τα λύματα της περιοχής.

Χαρακτηριστική είναι η παρουσία αμμωνίας και το υψηλό ΡΗ, τιμές που είναι τοξικές για τα αυγά και τα νεοεκκολαπτόμενα ιχθύδια και κυρίως του κορέγονου, που ευδοκιμεί σε ολιγότροφα νερά, ενώ η λίμνη με την επίδραση και των φωσφορικών που δέχεται από την πλευρά του Αμυνταίου οδηγείται προς τον ευτροφισμό.

Η κατάσταση αυτή δε θα επιτρέψει πλέον την ανάπτυξη του κορέγονου που τείνει να εξαφανιστεί. Όπως έγινε με την πέστροφα. Το πρώτο θύμα όμως είναι η Καραβίδα του γλυκού νερού

Η ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

Τα στοιχεία που δίνονται παρακάτω είναι όπως έχουν διαβαστεί στην παρουσίαση του προγράμματος από τη μαθήτρια Μελισσίδου.

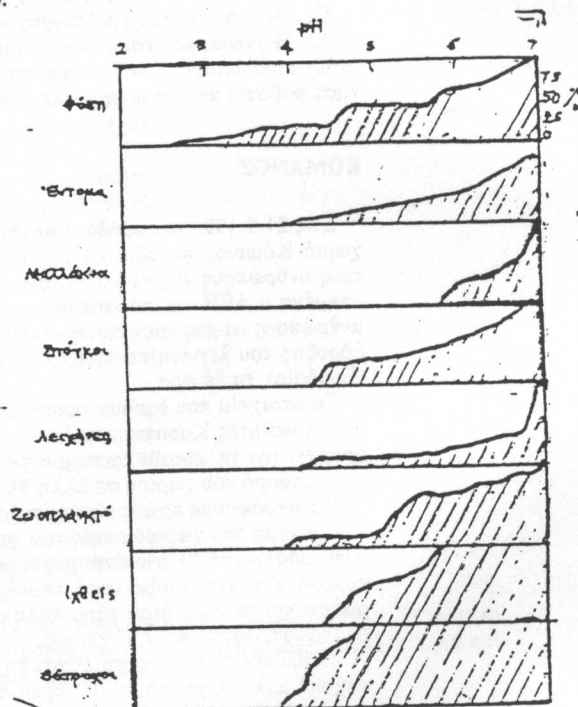
Η Βεγορίτιδα συγκινεί σήμερα με την άγρια, αλλά τη χαρακτηριστική ομορφιά της. Μέχρι πριν 30 χρόνια είχε μήκος 25 περίπου χιλ., πλάτος εν μέρη 5 χιλ. και βάθος μέχρι 80 μέτρα. Από τη Βεγορίτιδα έπιναν νερό 4500 κάτοικοι στα πέντε από τα εννιά χωριά που έχει γύρω της η λίμνη.

Είναι οι κάτοικοι των χωριών Άγιος Παντελεήμων, Άρνισσα, Περαιά, Μανιάκι και Βεγόρα.

Σήμερα η Βεγορίτιδα έχει κοντύνει κατά 10-12 χιλ. και έχει στενέψει κατά 1-1,5 χιλ., και έχει χαμηλώσει κατά 25 μέτρα. Τα άλλοτε κρυστάλλινα νερά της έχουν θολώσει από τις λάσπες του θειοφίου, των λιπασμάτων, των εντομοκτόνων, απολυμαντικών και υπολειμμάτων λιγνίτη από την Πτολεμαίδα.

Το μπάνιο τυπικά επιτρέπεται. Υπάρχει μάλιστα και μια πινακίδα μόλις φτάνει ο επισκέπτης στην παραλία. "Νερά κατάλληλα για κολύμπι". Το καλοκαίρι με τις μεγάλες ζέστες, δημιουργούνται χημικές ενώσεις και η επιφάνεια πρασινίζει.

Ιδιαίτερα προς τα δυτικά δηλαδή, προς την Πτολεμαίδα, το οξύγονο μειώνεται, πολλά ψάρια αναποδογυρίζουν με τις κοιλιές στην επιφάνεια και καταπνίγονται από την έλλειψη του οξυγόνου.

Πώς γειώνει ο πύθμενος των
έμβιων στην αιχμή της
στην γείωση του ΡΗ

10
Λόγω ότι χάρη στο γεγονός που η Βεγορίτιδα εν μέρη είναι πολύ βαθιά, μπορεί να αντέχει. Τα περιθώρια που έχει όμως είναι πολύ λίγα.
Ο 1972 η ΔΕΗ είχε κατασκευάσει ένα αντλιοστάσιο στον Άγιο Παντελεήμονα, με σκοπό να αφέρει νερό με αγωγούς μήκους 25 χιλ. στην Πτολεμαίδα και αφού χρησιμοποιηθεί ως επί το εἰστον για ψύξη, να καθαρίζεται και να επιστρέφεται στην λίμνη.
Η υπόσχεση της ΔΕΗ να επιστρέφει το 70-80% του νερού βιολογικά καθαρισμένο είχε καθησυχάσει τους κατοίκους. Οι απόψεις που ακούγονται από τους κατοίκους είναι: Εμείς θα σταματήσουμε τη ΔΕΗ; αυτή είναι κρίση.

Μετά είναι οι γεωργοί που συνεχώς κερδίζουν χωράφια πρώτης κατηγορίας με δυνατότητες άρδευσης από την ίδια τη Βεγορίτιδα. Οι ποσότητες αποζημιώνουν με το παραπάνω κάθε κόπο ακόμα και αν καταλήγουν στις χωματερές της ΕΟΚ. Απευθείας υλικό συμφέρον όχι, αλλά ευνοϊκές συνθήκες για τις εκλογές. "Σας δώσαμε χωράφια, καταπολεμήσαμε την ανεργία και θα τη μειώσουμε ακόμα παραπάνω με νέα εργοστάσια". Πόσοι έχουν τη δυνατότητα και τον καιρό να σκεφθούν τι σημαίνει η ρύπανση του περιβάλλοντος;

Η ΑΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η αγία κοινωνία είναι πάντα καλή. Είναι ηθική και δίκαιη. Αγαπά τα μέλη της και τα προστατεύει. Γι αυτό και φροντίζει να διαδίδει φήμες για αυτά. Στόχος της είναι να αυτοπροστατευτεί και να προστατεύσει.

Η αγία κοινωνία δουλεύει με τηλέφωνα, με επιστολές, με αναφορές και με ταμ- ταμ. Όμως ότι κάνει και ότι λέει, το λέει και το κάνει με αγάπη. Τις νύχτες προστατεύεται από τα μαύρα πρόβατα, τις μαύρες αγελάδες και τα μαύρα καγκουρό· διότι τη νύχτα όλα είναι μαύρα.

Η αγία κοινωνία είναι σουρεαλιστική. Είναι δηλαδή πάνω από την πραγματικότητα. Τον ψύλλο τον βλέπει σαν ελέφαντα, το γρασίδι το βλέπει σαν μαρούλι, τα σκουπίδια σαν θησαυρό, το σαλιγκάρι σαν αετό και τη λαδόκολλα σαν εφημερίδα. Έχει διαπρέψει στην τέχνη. Τον δε σαματά τον ακούει σαν μουσική.

Η αγία κοινωνία δέρνει τα παιδιά της για το καλό τους. Σκοτώνει τις γυναίκες για το καλό τους. Πεθαίνει τους γέρους για το καλό τους. Για όλα αυτά η αγία κοινωνία λέει: «Δεν φταίω εγώ, η κοινωνία φταίει. Η άδικη, η σκληρή και η κακούργα.» Έτσι η αγία κοινωνία παραμένει αγία.

Η αγία κοινωνία δεν αφήνει κανέναν να κατηγορήσει τον άλλον μπροστά του. Μόνο από πίσω του. Ο λόγος είναι ότι δεν θέλει να τον πληγώσει. Η αγία κοινωνία το έχει ψυχολογήσει το πράμα. Έχει ενσωματώσει την ψυχανάλυση στην καθημερινότητά της. Έτσι φροντίζει να γνωρίζει για τις σχέσεις του μέλους που αναλύει, για την παιδική του ηλικία, για τις σεξουαλικές του προτιμήσεις. Γι αυτό ζητά περισσότερες πληροφορίες για τα μέλη της. Για να τα θεραπεύσει ψυχικά μιλώντας την κατάλληλη στιγμή για τα ελλωτάματά τους.

Η αγία κοινωνία είναι φιλόζωη. Έχει σταματήσει να σφάζει τους αποδιοπομπαίους τράγους κι έτσι δακτυλοδείχνοντας τους δε μολύνει πια τα χέρια της με το αίμα.

Η αγία κοινωνία είναι ερωτική. Φιλά τους πρίγκιπες της και γίνονται βάτραχοι, φιλά τους βατράχους της και γίνονται πρίγκιπες.

Η αγία κοινωνία είναι πλουραλιστική και όχι μονόχνοτη. Αγαπά την ποίηση και το καλό φαγητό. Αγαπά την τέχνη αλλά και την διακόσμηση. Αγαπά τα πάντα τελικά.

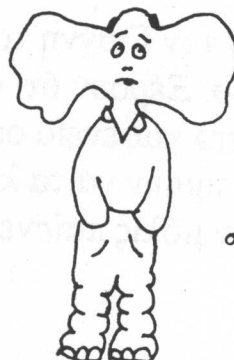
Η αγία κοινωνία φαίνεται τελικά πως είναι απαραίτητη είτε επαινείται είτε κατηγορείται.

Την άλλη φορά ο λόγος στο άγιο άτομο.

(Ένα μέλος της το αφιερώνει στον Ν.Π. από δω γύρω) ΑΣ.

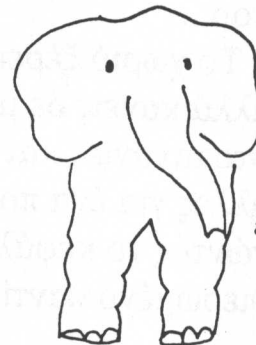

Στην αρχή είπαν ότι έχω πολύ χοντρά πόδια...

...μετά πως έχω πολύ μεγάλα αυτιά...

...και στη συνέχεια νομίζω μου πρόσθεσαν και προβοσκίδα.

Αντε μετά να αποδείξεις πως δεν είσαι ελέφαντας...

ΗΛΙΟΣ Ο ΑΜΙΛΗΤΟΣ (του Α.Σ.)

Ο Χάρης στέκεται αμίλητος. Αλλά κυρίως εκείνα τα πασπαλισμένα με άχνη μεσημέρια που ο ήλιος μοιάζει με αυγολέμονο. Έχει κάτι άσπλαχνα σύννεφα, διάφανα...μυρίζουν θειάφι. Άλλες φορές σου 'ρχεται να τα ζουλήξεις... μα τώρα έχουν πάθει ίκτερο.

Τα μεσημέρια ήταν η μόνη ώρα που έβρισκε χρόνο να προσευχηθεί η μάνα του. Κάτι ανακατεμένα παρακαλετά με σπαστά ελληνικά και «καναδέζικα» - πεταλούδες που ξεζαρώνουν σου θύμιζε το στόμα της. Ο Χάρης την άκουγε τη μάνα του μέχρι που πέθανε. Δηλαδή «αυτοκτόνησε». Η Κούλα η Καναδέζα του χωριού...

Ο Χάρης παραμένει αμίλητος μα πιο πολύ τα μεσημέρια. Από τότε που έβγαλε και τα σπυράκια του 'ρχεται να σπάσει τον καθρέφτη. Οι συμμαθητές του που μετρούν τις τρίχες στα χείλια τους τού μίλησαν για τα «καυλόσπυρα». Εκείνο που τον συμφιλιώνει με την καινούρια του παρέα στα μάγουλα είναι ότι τα φαντάζεται σαν μεταναστευτικά πουλιά. « Κάποια μέρα όλα φεύγουν» σκέφτεται ανακουφιστικά αυτό που άκουσε απ' το Μήτσο το Λάκα που φημίζεται στο χωριό για τη σοφία του.

Είναι όμως και ο Μιμάκος, ο ξάδερφός του στο χωριό. Μόλις ήρθαν οικογενειακώς από το Καναδά και πριν ακόμα φιλήσουν το χώμα του χωριού - έτσι έλεγε ο πατέρας στο αεροπλάνο- ο Μιμάκος τον τάραξε στην καζούρα. «Αλβανό» τον κατέβαζε, «γύφτο» τον ανέβαζε. Παπούτσια που γελούσαν ο Χάρης, φουσκωτά αλα Μάικ Τζόρνταν ο Μιμάκος. Και στο τριθέσιο του χωριού τα ίδια. Κοροϊδία για την προφορά, ξύλο μπουνιές, τσαμπουκάδες και οίκτος τα Χριστούγεννα «για τους παλιννοστούντες του χωριού μας»

Ο Χάρης δε μιλάει. Αγαπάει τα ρούχα. Στο πρόχειρό του ζωγραφίζει τις μάρκες και τα λογότυπα από τα παπούτσια και τα παντελόνια. Μια μέρα που τον είδε ο πατέρας του : «Ρε πούστης θα μου γίνεις;» Του τα 'σκισε σαν πληρωμένα πρόστιμα.

Ο Χάρης δε μιλάει τα μεσημέρια. Θυμάται μονάχα τη μάνα του που γνώρισε «όσο πατάει η γάτα» και λίγο αχνά την κηδεία της. Θυμάται τη θεία του που του 'πε στα «καναδέζικα» προτείνοντάς του έναν κουραμπιέ : «Thelis ligaki Haris?» Από τότε σιχαίνεται τους κουραμπιέδες και τα Χριστούγεννα. Εκείνους που του χάιδεψαν το κεφάλι δεν τους ξανάδε. Όμως έρχονται που και που στα όνειρά του, ακάλεστα λυκόρνια, κι εκεί που προσπαθείς να τους πεις ότι κοιμάσαι, εκείνοι χτυπώντας τη μάνα σου και σέρνοντας τον πατέρα σου σαν πληγωμένο ζώο σε τρέχουν και σε ιδρώνουν πάνω στο κρεβάτι σου...

Το χωριό ξέρει τα πάντα για τον Χάρη και τον Γιάννη τον πατέρα του, αλλά κανείς δε μιλάει, δηλαδή...μπροστά του. Ξέρουν ότι θα αρχίσει τις Χριστοπαναγίες και μπορεί να πέσει και ξύλο στο καφενείο όπως τις άλλες για ένα πουλημένο πέναλτι. Έτσι προτιμούν να τα λένε σιγά νώντας το κεφάλι τους συντονισμένα σχεδόν μόλις παίρνει το θιερωμένο «αντίδερ» τις Κυριακές.

Ο Χάρης έμενε αμίλητος τα μεσημέρια. Μέχρι που τη γνώρισε. Λίγο μεγαλύτερη από αυτόν. Δυο τάξεις πιο πάνω, ψιλοπερπατημένη μ' έντονα μάτια και καλοσυνάτα χέρια πιάνου. Κάτι μεταξύ της Σάρον Στόουν και της αδελφής Τερέζας.

Ο Χάρης τα μεσημέρια εξαφανίζεται για τη θάλασσα, στο «σπιτάκι τους» - ένα κιόσκι που το καλοκαίρι γίνεται καντίνα όταν πλακώνουν οι ορδές. Ξεχνά τη μάνα του, τις προσευχές της, τα σπυράκια «που φεύγουν», το Μιμάκο με τα φουσκωτά Παπούτσια, το μπάρμπα- Σώτο τον κωλόγερο που «μπάσταρδο» τον ανεβάζει, «μπάσταρδο» τον κατεβάζει. Ξεχνά τα φιλαράκια του από την Αλβανία στο καφενείο που σύχναζε και μόλις τον έβλεπαν του έκαναν την χαρακτηριστική χειρονομία γελώντας πονηρά : «γαμείς; γαμείς;» Τα ξεχνά όλα. Αρκεί να είναι στην αγκαλιά της. Τα μεσημέρια είναι όλα λαμπερά. Θέλει να την πιει. Να την αρμέξει...

...Όμως και μια κατσίκια θα κλοτσούσε...Πόσο μάλλον η Ντόρα που της άρεσε να τρέχει στο παπί της με τα μαλλιά της ξέπλεκα. Ο Χάρης θέλει να βουτήξει στα σπλάχνα της. Μυρίζει την κοιλιά της και χαμογελά αλλά το κορίτσι αρχίζει και φοβάται...

«...Στην αρχή ήταν κάτι άλλο... τώρα όμως...»

Τον χώρισε. Ήταν κάτι που έμοιαζε να το περιμένει όπως καμία φορά κοιτάς τον άλλον και ξέρεις τι θα σου πει. Ελπίζεις πως δεν θα το ακούσεις αλλά το περιμένεις κιόλας : «Να βρεις άλλη κατσίκια ρε γαμώτο...» ήταν τα τελευταία λόγια της.

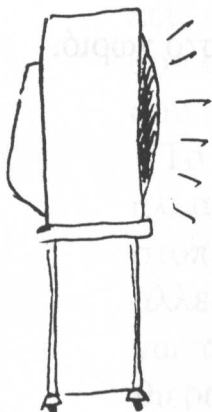
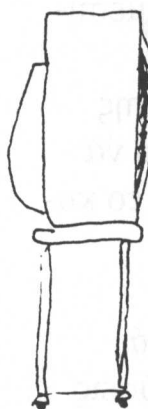
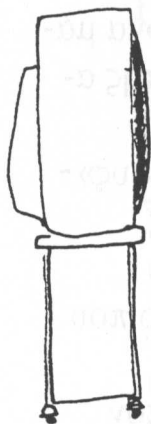
Από τη μια ένας ρεμάλης ήλιος, από την άλλη τα λόγια της. Τα τσίπουρα πάνε κι έρχονται στο παιδικό στομάχι σαν φωνές μέσα σε στοά. Ο Σοκόλ από το Δέλβινο του μιλά μ' αυτός δεν ακούει. Ο Αλτίν από το Φιέρι τον σκουντά...του τραγουδάει ένα ηπειρώτικο της αγάπης χτυπώντας το ποτήρι. Δεν ακούει τίποτα...Σαν να βουβαίνονται τα αυτιά του κι ακούνε μόνο την παρόρμηση...

Παίρνει το αγροτικό χωρίς να χαιρετήσει κι εξαφανίζεται. Το απόγεμα τον βρήκαν καρφωμένο μπροστά στο νεκροταφείο του χωριού.

Την άλλη μέρα τον κράταγαν τέσσερις καθώς τον ξαναπέρναγαν από κει που στουκάρισε. Είχε έναν ήλιο λαμπρό αυτή τη φορά και κάτι συννεφάκια κατάσπρα, σκέτη βανίλια...

-Μόλις ξαναφτιάξουμε το εικονοστάσι θα βάλουμε και τη φωτογραφία του Χάρη...

Συμφώνησαν όλοι. Ο Χάρης ο καναδέζος βρήκε τη θέση του στο χωριό.

Ο "IN" ΤΖΟΓΟΣ
Τον παλιό καλό καιρό οι συπατριώτες μας δοκίμαζαν την τύχη τους συχνά - πυκνά, παίζοντας κορώνα - γράμματα στις γειτονιές και στα καφενεία. Τώρα μετά τα ξάρια, τα χαρτιά, και τους λοιπούς επίσημους τζόγους, ανακάλυψαν το Χρηματιστήριο. Ναι! Η επαρχία Τροιζηνίας, όπως και ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδος παίζει στο Χρηματιστήριο. Ας ευχηθούμε να υπάρχουν κερδισμένοι και μόνο! Αλήθεια ποιοι θα χάσουν; ; ; ;
από την Εφ. ΚΑΛΑΥΡΙΑ, φθ.φυλ. 97, 1ΑΝ.1999